

**СУЧАСНІ ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЗАСІБ
ЕТНІЧНОЇ СОЦІАЛІЗАЦІЇ СТУДЕНТІВ У ПРОЦЕСІ РЕАЛІЗАЦІЇ
МІЖНАРОДНОГО ПРОЄКТУ “ОСВІТА І КУЛЬТУРНА СПАДЩИНА”**

УДК 378.091.31*06:37.035:39(=161.2)]316.61-053.81
DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2024.296661>

Тарас Паска, доктор філософії, асистент кафедри педагогіки
та освітнього менеджменту імені Богдана Ступарика
Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

**СУЧАСНІ ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЗАСІБ
ЕТНІЧНОЇ СОЦІАЛІЗАЦІЇ СТУДЕНТІВ У ПРОЦЕСІ РЕАЛІЗАЦІЇ
МІЖНАРОДНОГО ПРОЄКТУ “ОСВІТА І КУЛЬТУРНА СПАДЩИНА”**

У статті висвітлено можливості сучасних освітніх технологій як засобу етнічної соціалізації студентської молоді у процесі реалізації міжнародного проєкту “Освіта і культурна спадщина”. Проєкт було започатковано науковцями Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника та Університету Марії Кюрі-Склодовської в Любліні (Республіка Польща). Проаналізовано експериментальне дослідження результативності впровадження гуртучинознавства як регіонального етнографічного компонента в освітній процес ЗВО, метою якого було виявлення рівня обізнаності студентів із гуртучською етнокультурною спадщиною та вдосконалення підготовки майбутніх педагогів до етнічної соціалізації у процесі вивчення дисциплін загального і професійного циклів.

Ключові слова: сучасні освітні технології; етнічна соціалізація; проєкт; проєктна діяльність; глобалізація освіти; гуртучинознавство; етнопедагогіка; освітній процес; національна освіта; заклад вищої освіти.

Табл. 1. Літ. 8.

Taras Paska, Doctor of Sciences (Philosophy), Assistant of the Bohdan Stuparyk
Pedagogy and Educational Management Department,
Vasyl Stefanyk Precarpathian National University

**MODERN EDUCATIONAL TECHNOLOGIES AS A MEANS
OF ETHNIC SOCIALIZATION OF STUDENTS IN THE PROCESS OF IMPLEMENTATION
OF THE INTERNATIONAL PROJECT “EDUCATION AND CULTURAL HERITAGE”**

The article highlights the experience of international project activities of Vasyl Stefanyk Precarpathian National University in the conditions of globalization of education and new requirements for the structure and quality of specialist training, taking into account international practice. It is emphasized that the reform of the system of higher education in Ukraine in the conditions of global challenges and a full-scale russian-Ukrainian war is aimed at the deep and comprehensive mastering by students of the best achievements of past generations for the formation of national consciousness and identity, respect for the ethno-cultural heritage of the native people, patriotism, readiness to defend the Motherland from enemies.

The possibilities of modern educational technologies as a means of ethnic socialization of student youth in the process of implementation of the international project “Education and cultural heritage” were revealed. The project was initiated by scientists of Vasyl Stefanyk Precarpathian National University (Ukraine) and Maria Curie-Skłodowska University in Lublin (Republic of Poland). An experimental study of the effectiveness of the introduction of Hutsul studies as a regional ethnographic component in the educational process of higher education institutions of the Carpathian region was analyzed, the purpose of which was to identify the level of awareness of students of pedagogical specialties with the Hutsul ethno-cultural heritage and to improve the training of future teachers for ethnic socialization in the process of studying the disciplines of general and professional cycles. It was concluded that the preparation of students for ethnosocializing practice should have a systemic nature and a comprehensive approach.

Attention is focused on such promising areas of research on the problem of ethnic socialization of student youth as the activation of scientific research on the results of the introduction of a regional ethnographic component into the educational process of higher education institutions of various ethnographic regions of Ukraine and the development of new international projects and programs for the study and popularization of ethnocultural heritage, ethnopedagogy, museum pedagogy, and intercultural communication.

Keywords: modern educational technologies; ethnic socialization; project; project activity; globalization of education; Hutsul studies; ethnopedagogy; educational process; national education; institution of higher education.

Постановка проблеми. Реформування системи вищої освіти в Україні в умовах глобальних викликів та повномасштабної російсько-української війни спрямоване на глибоке і всебічне опанування студентами кращих здобутків минулих поколінь задля формування національної свідомості та ідентичності, поваги до етнокультурної спадщини рідного народу, патріо-

тизму, готовності захищати свою Батьківщину від ворогів. Відтак перед вищою освітою постає завдання активізації використання регіонального етнографічного компонента в освітньому процесі засобами сучасних інноваційних освітніх технологій з використанням міжнародного досвіду, зокрема, у процесі реалізації українсько-польського проєкту “Освіта і культурна спадщина”.

Феномен української культури визначений синтезом культурної самобутності етнографічних груп, які утворюють українську націю. Однією з таких етноспільнот є гуцули, які проживають у найвищій частині Українських Карпат на території Галичини, Буковини і Закарпаття. Реалізація завдань з етнізації вищої освіти, обґрунтування педагогічного потенціалу гуцульської етнокультури та її місця у процесі фахової підготовки здобувачів вищої освіти вимагає визначення критеріїв та показників готовності студентів до етнічної соціалізації. Тому проблема дослідження сприятливих освітньо-педагогічних умов, які забезпечують інтеграцію головних елементів гуцульської етнокультури в освітню практику закладів вищої освіти (ЗВО) зумовила проведення в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (ПНУ ім. В. Стефаника) у 2023 р. експериментального дослідження “Роль гуцульської етнокультури в освітньому процесі ЗВО”. Його результати допомогли вдосконалити методику ознайомлення студентів з різними аспектами гуцульської етнокультури в процесі вивчення дисциплін загального і професійного циклів.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Варто підкреслити, що в останні десятиліття питання вдосконалення професійної етнопедagogічної підготовки здобувачів вищої освіти Карпатського регіону з допомогою сучасних освітніх технологій у процесі проєктної діяльності привернули увагу таких науковців, як О. Березюк, Т. Близнюк, О. Будник, І. Єгорова, О. Кіліченко, О. Кондур, Н. Лисенко, Н. Луцан, С. Мартиненко, Г. Михайлишин, М. Оліяр, О. Поясик, Л. Прокопів, С. Романюк, О. Русакова, Н. Салига, В. Стинська, А. Струк, О. Цюняк, М. Чепіль, С. Яців та ін.

Проблеми теорії та практики сучасного гуцульщинознавства, впливу гірського середовища на розвиток і формування особистості молодого покоління, особливості виховного потенціалу гуцульської етнокультурної спадщини розглядали у своїх працях Г. Білавич, А. Григорук, В. Грещук, О. Джус, І. Зеленчук, М. Лаврук, В. Лаппо, П. Лосюк, І. Пелипейко, П. Сіреджук, Р. Скульський, М. Стельмахович, Б. Ступарик, В. Химинець, В. Хруц, І. Червінська, П. Шкрібляк та ін.

Метою статті є дослідження можливостей сучасних освітніх технологій у процесі етнічної соціалізації студентської молоді Карпатського регіону під час реалізації українсько-польського проєкту “Освіта і культурна спадщина”.

Виклад основного матеріалу. Стратегія сучасної вищої освіти в Україні ставить нові вимоги до структури і якості підготовки спеціалістів із врахуванням міжнародного досвіду. Глобалізація освіти неможлива без вивчення проблеми впровадження у навчальний процес сучасних освітніх технологій у провідних ЗВО Європи і світу. З цієї метою упро-

довж останніх років у ПНУ ім. В. Стефаника реалізуються десятки цікавих і суспільно необхідних міжнародних проєктів, які виділяються актуальністю й практичною спрямованістю.

У лютому 2023 р. налагоджено наукову співпрацю між кафедрою педагогіки та освітнього менеджменту імені Богдана Ступарика ПНУ ім. В. Стефаника та кафедрою нематеріальної культурної спадщини Інституту наук про культуру Університету Марії Кюрі-Склодовської в Любліні (УМКС), започатковано спільний освітньо-науковий проєкт “Освіта і культурна спадщина”. Його мета – розширення міжнародної співпраці, обмін досвідом, обговорення актуальних питань освіти та культурної спадщини у контексті сучасних глобальних викликів.

Підкреслимо, що упродовж тривалого часу викладачі кафедри педагогіки та освітнього менеджменту імені Богдана Ступарика, створеної у 2006 р., працюють над колективною темою “Історико-педагогічні проблеми навчання і виховання у системі безперервної освіти”. Останніми роками в рамках цієї теми видано низку монографій, підручників і навчальних посібників.

Відзначимо, що Інститут наук про культуру Університету Марії Кюрі-Склодовської в Любліні був створений у 2004 р. на базі кафедри культурології. Зараз у його структурі функціонують чотири кафедри: нематеріальної культурної спадщини; єврейської культури та історії; інформаційної та цифрової культури; аудіовізуальної культури та мистецтвознавства. Дослідження науковців Інституту охоплюють широкий спектр освітньо-культурних дисциплін, зокрема, сфери культурознавства, культурної спадщини, фольклористики, анімації мистецтва, етнології, музейної педагогіки та міжкультурної комунікації.

У червні 2023 р. спільними зусиллями науковців названих університетів проведено міжнародний науковий семінар “Освіта і культурна спадщина в умовах глобальних викликів”, який став першим спільним заходом. Учасники семінару обговорили проблеми культурологічного підходу до розвитку Карпатського регіону, ролі і значення регіонального етнографічного компонента в системі освіти і виховання сучасної молоді, особливостей діяльності закладів вищої освіти в умовах воєнного стану, архівування та документування народної культури на українсько-польському пограниччі, національних освітніх цінностей [5].

Важливо підкреслити, що в рамках проєкту “Освіта і культурна спадщина” нами проведено експериментальне дослідження результативності впровадження гуцульщинознавства як регіонального етнографічного компонента в освітній процес ЗВО. З огляду на це зауважимо, що після проголошення незалежності України у Карпатському регіоні зародився активний освітній рух, який мав на меті відродження гуцульської школи, упровадження ідей

**СУЧАСНІ ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЗАСІБ
ЕТНІЧНОЇ СОЦІАЛІЗАЦІЇ СТУДЕНТІВ У ПРОЦЕСІ РЕАЛІЗАЦІЇ
МІЖНАРОДНОГО ПРОЄКТУ “ОСВІТА І КУЛЬТУРНА СПАДЩИНА”**

гуцульщинознавства в освітній процес. З цією метою було засновано науково-методичне об'єднання Гуцульська освітянська рада, організовано науково-дослідну лабораторію “Гуцульська етнопедagogіка і гуцульщинознавство” НАПН України та Філію “Гуцульщина” Інституту українознавства МОН України, підготовлено навчальні програми з гуцульщинознавства, видано серію навчально-методичних посібників “Бібліотека гуцульської школи” [4; 7].

Українські науковці обґрунтували теоретико-методологічні та концептуальні основи гуцульщинознавства – нового наукового напрямку і навчального предмету, який містить систему знань про український етнографічний регіон – Гуцульщину. Впродовж трьох останніх десятиліть сформувалися такі напрями досліджень гуцульщинознавства: педагогічний, історико-краєзнавчий, природничо-географічний, фольклорно-етнографічний, літературний, культурно-мистецький [6]. Розвиток гуцульщинознавства значною мірою забезпечив демонтаж пережитків радянської системи освіти, дерусифікацію регіону, сприяв утвердженню національної системи виховання, етнопедagogічних цінностей. Погоджуємося з висновком дослідниці А. Григоруку, що обрядово-звичаєва культура мешканців Гуцульщини, “маючи потужний національно-патріотичний потенціал, заслуговує на вивчення й використання в навчально-виховному процесі загальноосвітніх шкіл, ліцеїв, гімназій, фахових навчальних закладів з підготовки педагогічних, мистецьких, філологічних, журналістських кадрів” [2, 7]. Науковці О. Березюк, В. Стинська підкреслюють, що етнологічна підготовка характеризує “культурологічне світобачення особистості, вміння сприймати відображення реальності в народному мистецтві, готовність до самовдосконалення відповідно до опанування народними традиціями, до рис національного характеру” [1, 37]. Дослідниця Н. Чубінська стверджує, що “повноцінне функціонування суспільства та освіти у ньому передбачає розширення рівня духовної, культурної, економічної, політичної та соціальної свободи особистості...” [8, 52].

Мета експериментального дослідження полягала у тому, щоб: виявити рівень обізнаності студентів щодо можливостей використання гуцульської етнокультури в освітньому процесі; модернізувати методiku їх ознайомлення з різними аспектами матеріальної й духовної культури Гуцульщини у процесі вивчення дисциплін загального і професійного циклів; з'ясувати способи вдосконалення підготовки здобувачів вищої освіти до етнічної соціалізації.

Для розв'язання завдань експериментального дослідження нами використано метод анкетування, яким були охоплені 64 студенти освітнього рівня “магістр”, що навчаються на педагогічному факультеті та факультеті історії, політології і міжнародних відносин ПНУ ім. В. Стефаника. Запропонована ан-

кета на тему “Роль гуцульської етнокультури в освітньому процесі ЗВО” містила 17 запитань, серед яких були прямі закриті та запитання, що стимулювали до висловлювання власних пропозицій, зауважень, думок щодо вивчення та впровадження гуцульської етнокультурної спадщини в освітній процес. У процесі дослідження нами використано “Модель готовності спеціаліста до етносоціалізуючої практики” та методiku етнокультурної підготовки майбутніх вчителів гірських шкіл, обґрунтовану науковицею В. Лаппо [3].

Кількісні результати анкетування засвідчили факт високого рівня національної самосвідомості та гордості серед здобувачів вищої освіти. Відчуття гордості за приналежність до свого етносу відчують 97 % опитаних респондентів.

Відповіді на запитання про визначальні чинники формування етнічної самосвідомості молоді засвідчують, що найбільше студентів (53 %) надають перевагу вихованню в родині; 16 % – навчально-виховному процесу в освітньому закладі; 13 % – знайомству з художньою літературою; 6 % – використанню різноманітних Інтернет-ресурсів; 3 % – спілкуванню з авторитетними людьми; 3 % – ознайомленню з науково-публіцистичною літературою; 3 % – використанню засобів масової інформації; 3 % – фактору проживання в сільській місцевості.

Особливий інтерес становить думка здобувачів освіти щодо оцінки своєї обізнаності у сфері народознавства, зокрема, традицій і звичаїв рідного народу та дотримання їх в особистому житті. Дуже добре обізнаними вважають себе 38 % респондентів; частково обізнаними – 63 %. У ході експериментального дослідження важливо було з'ясувати також, чи дотримуються студенти традицій і звичаїв свого народу в особистому житті. На відповідне запитання анкети ствердно відповіли усі 100 % респондентів. Серед них 38 % відповіли, що постійно дотримуються і поважають традиційно-звичаєву культуру українського народу в особистому житті, а 63 % роблять це час від часу, що свідчить про відсутність цілісного усвідомлення важливості такої діяльності та поведінки в опитаних студентів.

Певний інтерес викликають відповіді на питання про етнічну приналежність гуцульської спільноти, що проживає в Карпатському регіоні України. Переважна більшість опитаних – 75 % правильно вказали, що гуцули – це одна з етнографічних груп українського народу, однак 25 % не змогли дати правильну відповідь на поставлене запитання. Зокрема, 9 % вважають гуцулів окремим етносом, 3 % – національною меншиною, а для 13 % було важко відповісти на це запитання.

Відповіді на наступний блок запитань анкети дали змогу виявити окремі проблеми, пов'язані з ознайомленням майбутніх педагогів з різними аспектами гуцульської етнокультури в процесі вивчення

дисциплін загального і професійного циклів. 56 % респондентів зазначили, що знайомилися з етнокультурною спадщиною Гуцульщини при вивченні окремих навчальних дисциплін, 13 % відчували труднощі під час відповіді на це запитання, а 31 % відзначили, що не вивчали на жодному предметі.

Дають підставу для оптимізму відповіді респондентів на запитання, у яких студентам пропонувалося висловити свою позицію щодо того, чи варто активізувати етнопедагогічні традиції українського народу в освітньому процесі сучасного закладу освіти та чи хотіли б вони більше дізнатися про гуцульські етнопедагогічні традиції і з якою метою. Переважна більшість опитаних здобувачів вищої освіти – 69 % – твердо переконані у необхідності активізації та інтеграції етнопедагогічних традицій українців, зокрема гуцулів, в освітньому процесі сучасного ЗВО, а 31 % – не заперечують такої необхідності. Жоден студент не дав негативної відповіді на поставлене запитання. Усі опитані прагнуть більше дізнатися про гуцульські етнопедагогічні традиції, зокрема, 63 % задля підвищення власного загального розвитку і кругозору та 38 % задля використання кращих педагогічних здобутків народу у власній педагогічній діяльності. Жоден здобувач освіти не вважає народні виховні традиції архаїчними або не вартими уваги та зацікавленості.

Наступне запитання анкети спрямоване на виявлення обізнаності студентів з конкретними компонентами, що формують педагогічний потенціал етнокультурної спадщини Гуцульщини та наявності усвідомленого бажання збагатити свої знання з означеної проблематики. Найбільшу зацікавленість здобувачі освіти виявили до таких компонентів: народні свята, традиції, звичаї та обряди (84 %); гуцульські діалекти (69 %); родинно-побутова культура (66 %); усна народна творчість (63 %); музичне і танцювальне мистецтво (59 %); декоративно-прикладне мистецтво (50 %). Деяко меншу зацікавленість респонденти виявили до таких компонентів: гуцульська народна педагогіка (47 %); туристсько-краєзнавчий потенціал (47 %); історична минувшина (41 %); музейна педагогіка (28 %); етнофестивальний рух (25 %).

Наступний блок запитань мав на меті визначення критеріїв та показників готовності студентів до етнічної соціалізації майбутніх вихованців, виявлення ефективних форм, методів і засобів передачі духовних та матеріальних цінностей гуцульської етнокультури молодому поколінню, дослідження сприятливих педагогічних умов, які забезпечать інтеграцію головних компонентів етнокультурної спадщини в освітню практику. На думку майбутніх педагогів, особливий інтерес в учнів можуть викликати такі компоненти гуцульської етнокультури: народні свята, традиції, звичаї та обряди (88 %);

гуцульські діалекти (69 %); усна народна творчість (69 %); музичне і танцювальне мистецтво (63 %); родинно-побутова культура (63 %); декоративно-прикладне мистецтво (53 %); туристсько-краєзнавчий потенціал (44 %); історична минувшина (31 %); етнофестивальний рух (25 %); музейна педагогіка (22 %); гуцульська народна педагогіка (13 %).

Помітне місце в гуцульській етнокультурній спадщині посідають народні свята, звичаї, традиції, обряди гуцулів, значна частина яких збереглася до сьогоднішніх днів. Тому для майбутніх педагогів важливе значення у процесі етнічної соціалізації здобувачів освіти має обізнаність з освітньо-виховними можливостями використання педагогічного потенціалу цього компонента етнокультури. Учасники анкетування найбільш обізнані і могли б розповісти молоді про такі гуцульські свята і обряди: колядування (91 %); Великдень (84 %); шедрування (78 %); поливаний понеділок (69 %); Вербна неділя (66 %); Зелені свята (66 %); Водохреща (63 %); Свято Миколая Чудотворця (59 %). Водночас вони недостатньо або мало обізнані з такими гуцульськими традиціями, як розколяда (50 %); купальська ватра (50 %); Андріївські вечорниці (50 %); маланкування (41 %); великодні гаївки (38 %); петрування (19 %); проводи на полонину (16 %).

Відповіді студентів на запитання “Чи застосовували б ви елементи гуцульської матеріальної і духовної культури в майбутній педагогічній діяльності?” свідчать загалом про їхню налаштованість використовувати регіональний етнографічний компонент в освітньому процесі та водночас недостатню сформованість практичних умінь і навичок цієї роботи, відсутність цілісного підходу до проблеми етнічної соціалізації здобувачів вищої освіти. Так, лише 25 % респондентів прагнуть систематично застосовувати елементи гуцульської етнокультури в майбутній педагогічній діяльності, а 75 % планують це робити час від часу.

Для повноцінного засвоєння регіонального етнографічного компонента в освітньому процесі ЗВО важливе значення має навчально-методичне забезпечення цієї роботи та обрана методика ознайомлення студентів з різними аспектами гуцульської етнокультури. З цією метою респондентам було запропоновано питання “Які сучасні освітні технології ви б обрали для ефективного засвоєння народознавства у процесі навчання в університеті?”. За результатами опитування нами складено таблицю “Інноваційні педагогічні технології вивчення народознавства в освітньому процесі ЗВО”, яка є своєрідною рейтинговою шкалою студентських пропозицій.

Позитивний прогноз та переконання у сприятливому розвитку способів інтеграції гуцульської етнокультури в освітній простір ЗВО викликають відповіді респондентів на останнє запитання анкети,

**СУЧАСНІ ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЗАСІБ
ЕТНІЧНОЇ СОЦІАЛІЗАЦІЇ СТУДЕНТІВ У ПРОЦЕСІ РЕАЛІЗАЦІЇ
МІЖНАРОДНОГО ПРОЄКТУ “ОСВІТА І КУЛЬТУРНА СПАДЩИНА”**

Таблиця 1

Інноваційні педагогічні технології вивчення народознавства в освітньому процесі ЗВО

№	Форми і методи навчання	Кількість опитаних	Відсоток опитаних
1	Етнографічні екскурсії	44	69 %
2	Обговорення кіно- та відеофільмів	34	53 %
3	Пошуково-краєзнавчі експедиції	32	50 %
4	Методи “Ток-шоу”, “Коло ідей”	30	47 %
5	Зустрічі з відомими особистостями	28	44 %
6	Майстер-класи декоративно-прикладного мистецтва	26	41 %
7	Тренінг-навчання	26	41 %
8	Заняття народної творчості	24	38 %
9	Ділові ігри	24	38 %
10	Презентації літературних творів	22	34 %
11	Дискусії з етнокультурної тематики	22	34 %
12	Квест-технології	22	34 %
13	Інтерактивні екскурсії	18	28 %
14	Заняття-вистава	16	25 %
15	Конкурси-імпровізації	16	25 %
16	Аукціони народознавчих ідей	14	22 %
17	Краєзнавчий воркшоп	10	16 %
18	Захист проєктів	8	13 %
19	Заняття-блог	8	13 %
20	Кейс-метод	8	13 %

де вони висловили власні пропозиції щодо активізації і використання етнопедагогічної спадщини народу у навчально-виховному процесі рідного університету. Найбільш цікавими і змістовними пропозиціями, на наш погляд, є такі:

– проводити зустрічі з відомими постатями Гуцульщини – письменниками, науковцями, майстрами декоративно-прикладного мистецтва, освітянами, працівниками закладів культури, природоохоронних структур, захисниками України, волонтерами та ін.;

– запровадити і вдосконалити навчальні курси з народознавства (гуцульщинознавства, бойківщинознавства, покуттязнавства, опіллязнавства), українознавства та ін.;

– активніше використовувати у процесі навчально-виховної роботи матеріал про гуцульські народні свята, традиції, обряди, вірування та звичаї;

– упроваджувати в практику роботи ЗВО інноваційні педагогічні технології, зокрема, онлайн-ігри, квест-технології, тренінг-навчання, ділові ігри, етнографічні екскурсії та ін.;

– з метою навчально-методичного забезпечення вивчення гуцульської етнокультури розробити електронні версії посібників та хрестоматій з гуцульщинознавства, мобільні додатки, онлайн-платформи та інші інтернет-сервіси.

Висновки і перспективи подальших розвідок. Проведене експериментальне дослідження свідчить про те, що проблема використання сучасних освітніх технологій в процесі етнізації освіти на сучасному етапі є актуальною і багатоплановою. Анкету-

вання допомогло з’ясувати структурні компоненти готовності здобувачів освіти до здійснення етнічної соціалізації молоді, сформулювати оптимальні показники рівня підготовленості до такого напрямку педагогічної діяльності. Дослідження переконало, що підготовка майбутніх педагогів до етносоціалізуючої практики повинна мати системний характер та комплексний підхід. Він передбачає оцінку і з’ясування конкретно практичних показників не лише на рівні засвоєння та володіння знаннями, позитивного ставлення до них, а й усвідомлений підхід до забезпечення практичних умінь і навичок як ціннісний вимір готовності студентів застосовувати набуті знання та вміння у власній освітній діяльності.

Серед перспективних напрямів дослідження проблеми етнічної соціалізації студентської молоді вбачаємо активізацію наукових досліджень результатів впровадження регіонального етнографічного компонента в освітній процес ЗВО не лише Гуцульщини, але й інших етнографічних регіонів України; розробку нових міжнародних, зокрема, українсько-польських проєктів і програм вивчення та популяризації матеріальної та нематеріальної культурної спадщини, етнопедагогіки, музейної педагогіки, міжкультурної комунікації.

ЛІТЕРАТУРА

1. Березюк О., Стинська В. Особливості формування сучасного етнокультурного освітнього середовища (на прикладі Поліського та Гуцульського етнографічних регіонів). *Перспективи та інновації науки*. 2022. № 12 (17). С. 33–45.

2. Григорук А. Етнологія Гуцульщини: фольклор і обрядовість: навчально-методичний посібник. Львів: Растр-7, 2020. 252 с.

3. Лаппо В., Поясик О., Русакова О., Чепіль М. Підготовка майбутніх вчителів до інтеграції гуцульської етнокультури в освітній процес початкової школи: монографія. Івано-Франківськ: НАІР, 2021. 316 с.

4. Лосюк П. Регіональний етнографічний компонент як засіб формування ідентичності українця, громадянина-патріота України (на прикладі вивчення гуцульщинознавства). *Вчені-горяни – гірській школі*. Косів: Писаний Камінь, 2018. С. 132–137.

5. Міжнародний науковий семінар з актуальних питань освіти і культурної спадщини. URL: <https://kpibs.pnu.edu.ua/2023/06/19/mizhnarodnyj-naukovyj-seminar-z-aktualnykh-pytan-osvity-i-kulturnoi-spadshchyny/> (дата звернення: 10.01.2024).

6. Паска Т. Розвиток гуцульщинознавства в системі національної освіти і виховання дітей та молоді (кінець ХХ – початок ХХІ ст.): дис. ... д-ра філософії: 011 Освітні, педагогічні науки. Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника. Івано-Франківськ, 2023. 613 с.

7. Паска Т. Формування інноваційного освітнього простору в Гуцульському етнографічному регіоні України. *Наукові інновації та передові технології*. 2022. № 7 (9). С. 85–100.

8. Чубінська Н. Освіта в умовах сьогодення: виклики, ризики, перспективи. *Молодь і ринок*. 2021. № 3 (189). С. 50–53.

REFERENCES

1. Bereziuk, O. & Stynska, V. (2022). Osoblyvosti formuvannia suchasnoho etnokulturnoho osvitnoho seredovyshcha (na prykladi poliskoho ta hutsulskoho etnografichnykh rehioniv) [Features of the formation of the modern ethnocultural educational environment (on the example of Polissia and Hutsul ethnographic regions)]. *Perspectives and innovations of science*. No. 12 (17), pp. 33–45. [in Ukrainian].

2. Hryhoruk, A. (2020). Etnolohiia Hutsulshchyny: folklor i obriadovist: navchalno-metodychnyi posibnyk [Ethnology of the Hutsul region: folklore and rituals: educational and methodological manual]. Lviv, 252 p. [in Ukrainian].

3. Lappo, V., Poiasyk, O., Rusakova, O. & Chepil, M. (2021). Pidhotovka maibutnykh vchyteliv do intehratsii hutsulskoi etnokultury v osvittii protses pochatkovoї shkoly: monohrafiia [Preparation of future teachers for the integration of Hutsul ethnoculture in the educational process of primary school: monograph]. Ivano-Frankivsk, 316 p. [in Ukrainian].

4. Losiuk, P. (2018). Rehionalnyi etnografichnyi komponent yak zasib formuvannia identychnosti ukraintsia, hromadianyna-patriota Ukrainy (na prykladi vyvchennia hutsulshchynoznavstva) [The regional ethnographic component as a means of forming the identity of a Ukrainian, a citizen-patriot of Ukraine (on the example of the study of Hutsul studies)]. *Mountain scientists – mountain school*. pp. 132–137. [in Ukrainian].

5. Mizhnarodnyi naukovyi seminar z aktualnykh pytan osvity i kulturnoi spadshchyny [International scientific seminar on topical issues of education and cultural heritage]. Available at: <https://kpibs.pnu.edu.ua/2023/06/19/mizhnarodnyj-naukovyj-seminar-z-aktualnykh-pytan-osvity-i-kulturnoi-spadshchyny/> (Accessed 10 Jan 2024). [in Ukrainian].

6. Paska, T. (2023). Rozvytok hutsulshchynoznavstva v systemi natsionalnoi osvity i vykhovannia ditei ta molodi (kinets XX – pochatok XXI st.) [Development of Hutsul studies in the system of national education and upbringing of children and youth (late XX – early XXI centuries)]. *Doctor's thesis*. Vasyl Stefanyk Precarpathian National University. Ivano-Frankivsk, 613 p. [in Ukrainian].

7. Paska, T. (2022). Formuvannia innovatsiinoho osvitnoho prostoru v Hutsulskom etnografichnomu rehioni Ukrainy [Formation of an innovative educational space in the Hutsul ethnographic region of Ukraine]. *Scientific innovations and advanced technologies*. No. 7 (9), pp. 85–100. [in Ukrainian].

8. Chubinska, N. (2021). Osvita v umovakh sohodennia: vyklyky, ryzyky, perspektyvy [Education in today's conditions: challenges, risks, prospects]. *Youth and market*. No. 3 (189). pp. 50–53. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 12.01.2024

“Успіх зазвичай приходить до тих, хто занадто зайнятий, щоб шукати його”.

Генрі Девід Торо
американський письменник

“Істина спляче і нищить усі стихії, показуючи, що вони лише тінь її”.

Григорій Сковорода
український філософ

“Бачити істину можливо лише серцем; сутність – це те, що невидимо для очей”.

Антуан де Сент-Екзюпері
французький письменник

